

SZCZEGÓŁOWE WYMAGANIA EDUKACYJNE

HISTORIA

– zakres podstawowy – klasy pierwsze 4-letnie liceum

Program nauczania: *Poznać przeszłość. Program nauczania historii w zakresie podstawowym dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Robert Śniegocki*

Podręcznik: *Poznać przeszłość. Podręcznik do historii dla liceum ogólnokształcącego i technikum. Wydawnictwo Nowa Era.*

Podstawa programowa

Cele kształcenia ogólnego w liceum:

- 1) traktowanie uporządkowanej, systematycznej wiedzy jako podstawy kształcenia umiejętności,
- 2) doskonalenie umiejętności myślowo-językowych takich jak: czytanie ze zrozumieniem, pisanie twórcze, formułowanie pytań i problemów, posługiwanie się kryteriami, uzasadnianie, wyjaśnianie, klasyfikowanie, wnioskowanie, definiowanie, posługiwanie się przykładami itp.
- 3) rozwijanie osobistych zainteresowań ucznia i integrowanie wiedzy przedmiotowej z różnych dyscyplin,
- 4) zdobywanie umiejętności formułowania samodzielnych i przemyślanych sądów, uzasadniania własnych i cudzych sądów w procesie dialogu,
- 5) łączenie zdolności krytycznego i logicznego myślenia z umiejętnościami wyobrazeniowo-twórczymi,
- 6) rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej,
- 7) rozwijanie narzędzi myślowych umożliwiających obcowanie z kulturą i jej rozumienie,
- 8) rozwijanie szacunku dla wiedzy, wyrabianie pasji poznania świata i zachęcanie do praktycznego stosowania zdobytych wiadomości.

Umiejętności:

- 1) szeroko rozumiane myślenie,
- 2) czytanie ze zrozumieniem,
- 3) umiejętność komunikowania się,
- 4) kreatywne rozwiązywanie problemów z wykorzystaniem metod i narzędzi informacyjnych,
- 5) umiejętność sprawnego posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym dbałość o poszanowanie praw autorskich i

- bezpieczne poruszanie się w cyberprzestrzeni,
- 6) umiejętność samodzielnego docierania do informacji, dokonywania ich selekcji, syntezy oraz wartościowania, rzetelnego korzystania ze źródeł,
  - 7) nabywanie nawyków systematycznego uczenia się, porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania,
  - 8) umiejętność współpracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych.

Cele kształcenia historycznego:

- I. Chronologia historyczna - uczeń:
  1. porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych
  2. dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych i cywilizacyjnych.
- II. Analiza i interpretacja historyczna – uczeń:
  1. analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego,
  2. rozpoznaje rodzaje źródeł, ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego
  3. dostrzega mnogość perspektyw badawczych oraz różnorakie interpretacje historii i ich przyczyny
  4. ugruntowuje potrzebę poznawania przeszłości dla rozumienia współczesnych mechanizmów społecznych i kulturowych.
- III. Tworzenie narracji historycznej – uczeń:
  1. tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym, jak i problemowym
  2. dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego
  3. dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

TEMAT LEKCJI Zagadnienia	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
	DOPUSZCZAJĄCY	DOSTATECZNY jak na ocenę 2 oraz:	DOBRY jak na ocenę 3 oraz:	BARDZO DOBRY jak na ocenę 4 oraz:	CELUJĄCY jak na ocenę 5 oraz:
PO CO NAM HISTORIA? <ul style="list-style-type: none"> • Podstawowe pojęcia (prehistoria, historia, epoki historyczne, rodzaje źródeł historycznych) • Periodyzacja dziejów • Źródła historyczne i ich klasyfikacja • Cele i metody pracy ze źródłami i schematami, planami i materiałem ilustracyjnym 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcie <i>historia</i>, <i>prehistoria</i>, <i>historiografia</i>, <i>źródło historyczne</i> • wymienia rodzaje źródeł historycznych 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych • przedstawia periodyzację dziejów powszechnych i ojczystych 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje rodzaje źródeł historycznych • wymienia w kolejności chronologicznej epoki historyczne 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje i wyjaśnia ramy chronologiczne poszczególnych epok historycznych 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zasady pracy z materiałami źródłowymi
ROZDZIAŁ I. PIERWSZE CYWILIZACJE					

<p>ZANIM ZACZEŁA SIĘ HISTORIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podstawy antropogenezy • Chronologia prehistorii: epoki kamienia, brązu i żelaza • Rewolucja neolityczna i jej znaczenie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcie <i>prehistoria, epoka</i>, • wymienia w kolejności epoki prehistorii (epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza) • wskazuje na mapie rejon pojawienia się <i>Homo sapiens</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>paleolit, neolit, mezolit, antropogeneza, rewolucja neolityczna, epoka brązu, epoka żelaza</i> • przedstawia na mapie przebieg migracji <i>Homo sapiens</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia w porządku chronologicznym etapy ewolucji człowieka • wyjaśnia znaczenie rewolucji neolitycznej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia ideę ewolucji Karola Darwina • opisuje etapy ewolucji człowieka • wyjaśnia cechy sztuki paleolitu i neolitu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia i wyjaśnia dokonania naukowe Karola Darwina
<p>STAROŻYTNA MEZOPOTAMIA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie wielkich rzek dla rozwoju cywilizacji i powstania pierwszych państw • Ustrój polityczny państw-miast sumeryjskich i ukształtowanie się pierwszych imperiów • Pismo i znaczenie jego wynalezienia • Najważniejsze cywilizacje Mezopotamii: Sumer, Babilonia i Asyria • Ustrój polityczny i struktury społeczne starożytnych cywilizacji Mezopotamii • Osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • Współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Mezopotamia, międzyrzecze, cywilizacja, państwo-miasto, politeizm, pismo klinowe, imperium</i> • wskazuje na mapie rejony wielkich rzek (Tygrys, Eufrat) • wyjaśnia rolę wielkich rzek dla rozwoju gospodarki • rozpoznaje pismo klinowe 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>irygacja, piktogram, pismo ideograficzne, Kodeks Hammurabiego</i> • wymienia najważniejsze wynalazki cywilizacji sumeryjskiej • wyjaśnia cechy ustrojowe sumeryjskich miast-państw • wskazuje na mapie obszar Babilonu i Asyrii • rozpoznaje dzieła sztuki mezopotamskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia <i>zikkurat</i> • wyjaśnia okoliczności powstania pisma i znaczenie jego wynalezienia • wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Hammurabiego, Sargona Wielkiego • wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa • za pomocą mapy opisuje zmiany granic starożytnych imperiów – opisuje ustrój polityczny i struktury społeczne starożytnych cywilizacji • wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji Mezopotamii • wyjaśnia cechy religii mezopotamskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym najważniejsze etapy dziejów Mezopotamii • wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Nabuchodonozora II, Assurbanipala 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny postania pierwszych państw w rejonie Mezopotamii • porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii • wskazuje współczesne dziedzictwo kultur Bliskiego Wschodu

<p>STAROŻYTNY EGIPT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dzieje starożytnego Egiptu • Ustrój polityczny państwa faraonów • Struktura społeczeństwa starożytnego Egiptu • Politeistyczne wierzenia Egipcjan • Osiągnięcia cywilizacji Egiptu • Współczesne dziedzictwo cywilizacji Egiptu • Najważniejsze zachowane zabytki cywilizacji Egiptu – piramidy 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>hieroglify, faraon, wezyr, mumia, papirus, piramida</i> • wskazuje na mapie Egipt i Nil • wyjaśnia rolę Nilu dla gospodarki egipskiej • rozpoznaje pismo hieroglificzne • rozpoznaje piramidy egipskie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>pismo hieratyczne, pismo demotyczne</i> • opisuje warunki naturalne Egiptu • opisuje główne cechy ustroju politycznego starożytnego Egiptu • – wymienia główne cechy religii egipskiej • – rozpoznaje dzieła sztuki egipskiej • – wyjaśnia okoliczności powstania piramid 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>mastaba</i> • za pomocą mapy opisuje zmiany granic Egiptu • opisuje główne cechy ustroju społecznego starożytnego Egiptu • – wymienia i opisuje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej • – wymienia głównych bogów egipskich i opisuje mitologię egipską 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia rolę czynników geograficznych dla dziejów starożytnego Egiptu • wymienia w porządku chronologicznym główne etapy dziejów starożytnego Egiptu • wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Ramzesa II, Echnatona 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia okoliczności powstania i funkcjonowania państwa egipskiego • porównuje osiągnięcia cywilizacyjne ludów Mezopotamii i Egiptu • wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnego Egiptu • wyjaśnia okoliczności odczytania hieroglifów egipskich
<p>IZRAEL I FENICJA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inne cywilizacje Bliskiego Wschodu: Izrael i Fenicja • Monoteizm religii żydowskiej i jego znaczenie • Dzieje państwa żydowskiego • Kolonizacja fenicka i jej znaczenie • Ewolucja pisma – wykształcenie alfabetu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia <i>monogamia, niewola babilońska, kolonizacja</i> • wskazuje na mapie rejon Izraela (z Jerozolimą) i Fenicji • wymienia główne założenia monoteizmu • rozpoznaje pismo fenickie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>powstanie Machabeuszy, Tora, Talmud, diaspora</i>, • wyjaśnia główne założenia religii żydowskiej • wskazuje na mapie rejony kolonizacji fenickiej • wymienia główne osiągnięcia starożytnych Fenicjan 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy przedstawia zmiany granic Izraela • wyjaśnia znaczenie kolonizacji fenickiej • wyjaśnia znaczenie powstania alfabetu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje główne etapy losów narodu żydowskiego • ukazuje rolę wielkich przywódców: Abrahama, Mojżesza, Salomona 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie ukazuje losy narodu żydowskiego w starożytności • wyjaśnia rolę religii żydowskiej dla dziejów ludzkości
<p>CYWILIZACJE INDII I CHIN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cywilizacja Indusu i Żółtej Rzeki • Źródła wielkich religii i systemów etycznych: hinduizmu, buddyzmu, konfucjanizmu i taoizmu • Osiągnięcia cywilizacji Dalekiego Wschodu i Indii 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>cywilizacja, dynastia</i>, • wskazuje na mapie rejon Indusu i Żółtej Rzeki 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>buddyzm, hinduizm, braminizm, reinkarnacja, szlak jedwabny</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>system kastowy, nirwana</i>, • wyjaśnia znaczenie osiągnięć cywilizacji Indii i Chin 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje główne etapy dziejów starożytnych Indii i Chin 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje współczesne dziedzictwo starożytnych cywilizacji Indii i Chin

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne osiągnięcia cywilizacji starożytnych Indii i Chin rozdziela główne dalekowschodnie religie i systemy etyczne 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne zasady dalekowschodnich religii i systemów etycznych: hinduizmu, buddyzmu, konfucjanizmu i taoizmu 		
--	---	---	--	--	--

ROZDZIAŁ II. DZIEJE STAROŻYTNEJ GRECJI

<p>HELLADA I HELLENOWIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Wpływ ukształtowania terenu na cywilizację antycznej Grecji Charakterystyka <i>polis</i> greckiej Elementy wspólnoty greckiej Rola religii greckiej Wielka kolonizacja i jej znaczenie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Hellada, polis, kolonizacja, mity</i>, wskazuje na mapie teren Grecji wyjaśnia wpływ ukształtowania naturalnego Grecji dla dziejów Hellady prawidłowo stosuje pojęcie <i>polis</i> wymienia główne cechy systemu <i>polis</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje warunki naturalne Grecji wskazuje na mapie najważniejsze regiony starożytnej Grecji wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>wielka kolonizacja grecka, kolonia, metropolia</i> wskazuje na mapie rejony kolonizacji greckiej wymienia główne cechy religii greckiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>cywilizacja minojska, cywilizacja mykeńska</i> rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji minojskiej i mykeńskiej opisuje proces i wyjaśnia znaczenie kolonizacji greckiej opisuje struktury społeczne <i>polis</i> wymienia głównych bogów i opisuje cechy mitologii greckiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje główne etapy dziejów cywilizacji minojskiej i mykeńskiej porównuje kolonizację fenicką z kolonizacją grecką wyjaśnia rolę religii i sportu jako czynników integrujących Hellenów 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie <i>polis</i> dla dziejów cywilizacji europejskiej wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji starożytnej Grecji
<p>ATEŃSKA DEMOKRACJA</p> <ul style="list-style-type: none"> Początki Aten Pierwotny ustrój Aten Społeczeństwo ateńskie Reformatorzy ustroju ateńskiego Charakterystyka demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa Osiągnięcia i dziedzictwo starożytnych Aten 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Ateny prawidłowo umiejscawia w czasie życie Peryklesa wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>demokracja, oligarchia, obywatel</i> wymienia główne organy władzy w demokratycznych Atenach 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia główne cechy ustrojowe demokratycznych Aten wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>ostracyzm, demagog, tyran</i> opisuje strukturę społeczną Aten rozpoznaje plan antycznych Aten 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów demokracji ateńskiej w czasach Peryklesa wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Zgromadzenie ludowe (eklezja), Rada 500, sąd ludowy (helijaj), strateg, Areopag, ostrakony</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje w porządku chronologicznym główne etapy przemian ustrojowych w Atenach wyjaśnia rolę wielkich przywódców: Drakona, Solona, Pizystrata, Klejstenesa, Peryklesa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje współczesne dziedzictwo cywilizacji ateńskiej w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia demokrację ateńską w szerokim aspekcie opisuje i ocenia działalność Peryklesa

<p>STAROŻYTNA SPARTA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Początki Sparty • Oligarchiczny ustrój Sparty • Organizacja społeczeństwa Sparty • Wychowanie i życie Spartan 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Spartę • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>oligarchia</i>, <i>wychowanie spartańskie (agoge)</i> • wymienia główne organy władzy w Sparcie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia główne cechy ustrojowe Sparty • opisuje strukturę społeczną Sparty • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>helota</i>, <i>periojkowie</i> • wymienia etapy życia spartiaty 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w Sparcie • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>efor</i>, <i>geruzja</i>, <i>zgromadzenie ludowe</i> • opisuje i wyjaśnia znaczenie wychowania spartańskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym dzieje starożytnej Sparty • wyjaśnia rolę Likurga 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia ustrój polityczny i społeczny Sparty • porównuje i ocenia ustroje Aten i Sparty
<p>WOJNY GRECKO-PERSKIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Narodziny i ekspansja imperium perskiego na Bliskim Wschodzie • Specyficzne rozwiązania militarne Greków • Przebieg działań zbrojnych podczas wojen perskich • Odniesienia do zmagania grecko-perskich w kulturze współczesnej • Ekspansja Aten po zwycięstwie nad Persją 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Persję • umiejscawia w czasie wojny perskie • rozpoznaje i opisuje hoplitę greckiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>hoplita</i>, <i>falanga</i>, <i>triera</i>, <i>hegemonia</i>, <i>Związek Morski</i> • wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen persko-greckich (Maraton, Termopile, Salamina) 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>satrapa</i> • za pomocą mapy przedstawia ekspansję perską • wyjaśnia genezę wojen perskich • wyjaśnia przyczyny sukcesu Greków • wymienia skutki wojen grecko-perskich 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym przebieg wojen grecko-perskich • wyjaśnia znaczenie wielkich wodzów: Miltiadesa, Leonidasa, Temistoklesa • wyjaśnia okoliczności i znaczenie powstania Związku Morskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie wojen grecko-perskich dla losów Europy
<p>PODBOJE ALEKSANDRA MACEDOŃSKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skutki rywalizacji wewnątrz świata greckiego po zakończeniu wojen perskich • Przebieg podbojów Aleksandra Macedońskiego • Organizacja imperium macedońskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje na mapie Macedonię i Persję • lokalizuje w czasie panowanie Aleksandra Macedońskiego • wymienia główne osiągnięcia Aleksandra Macedońskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy z czasów Aleksandra Wielkiego (Issos, Gaugamela) • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>epoka</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia rolę Filipa II dla dziejów Macedonii • za pomocą mapy przedstawia ekspansję 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>diadoch</i> • opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów Filipa II i Aleksandra Macedońskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym przedstawia i ocenia działalność Aleksandra Macedońskiego

<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie podbojów macedońskich dla kultury greckiej • Narodziny kultury hellenistycznej • Świat hellenistyczny 		<i>hellenistyczna, wojna peloponeska</i>	Aleksandra Macedońskiego <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny sukcesów armii macedońskiej • wymienia skutki podbojów Aleksandra Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę Demostenesa • wyjaśnia cechy ustrojowe monarchii Aleksandra Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ponadczasowe znaczenie podbojów Aleksandra Macedońskiego
KULTURA STAROŻYTNEJ GRECJI <ul style="list-style-type: none"> • Narodziny filozofii greckiej • Starożytny grecki teatr • Architektura grecka • Literatura i teatr grecki • Igrzyska olimpijskie i rola kultury fizycznej w antycznej Grecji 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje najważniejsze dzieła kultury starożytnej Grecji • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>filozofia, dramat, igrzyska olimpijskie</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura helleńska, kultura hellenistyczna, gimnazjon, Akropol, Partenon, styl dorycki, styl joński, styl koryncki</i> • wyjaśnia rolę Homera • wymienia najważniejsze osiągnięcia kulturowe Greków 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Erechtejon, Kariatydy</i> • wyjaśnia rolę: Sokratesa, Platona, Arystotelesa • opisuje główne cechy dramatu greckiego (tragedii, komedii) • opisuje główne porządki architektoniczne w starożytnej Grecji • opisuje i wyjaśnia rolę igrzysk olimpijskich w Grecji 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje główne cechy jońskiej filozofii przyrody, <i>epikureizmu i stoicyzmu</i> • wyjaśnia rolę: Talesa z Miletu, Pitagorasa, Herodota, Tukidydesa 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje współczesne dziedzictwo kultury starożytnej Grecji
ROZDZIAŁ III. DZIEJE STAROŻYTNEGO RZYMU					
REPUBLIKA RZYMSKA <ul style="list-style-type: none"> • Społeczeństwo Rzymu i źródła napięć społecznych • Powstanie ustroju republikańskiego • Zasady funkcjonowania republiki • Najważniejsze urzędy republiki rzymskiej 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie Italię, Rzym • lokalizuje w czasie powstanie Rzymu • prawidłowo stosuje pojęcia: <i>monarchia, republika</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>monarchia, republika</i> • wyjaśnia główne cechy ustrojowe republikańskiego Rzymu • prawidłowo stosuje pojęcia: <i>konsul, dyktator, obywatel, patrycjusze,</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje legendę o powstaniu Rzymu • opisuje skład i zasady funkcjonowania głównych organów władzy w republikańskim Rzymie • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>zgromadzenia ludowe, senat, trybun</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie • wymienia najważniejszych bogów i wyjaśnia założenia ich mitologii 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia w szerokim aspekcie przemiany ustrojowe w starożytnym Rzymie • porównuje i ocenia ustrój republikańskiego Rzymu z innymi ustrojami antyku

		<p><i>plebejusze, Prawo XII tablic</i></p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje strukturę społeczną Rzymu rozpoznaje plan antycznego Rzymu 	<p><i>ludowy, pretor, cenzor, edyl, patrycjusze, plebejusze,</i></p>		
<p>PODBOJE RZYMU</p> <ul style="list-style-type: none"> Organizacja armii rzymskiej Podboje Rzymu w Italii Wojny punickie Postacie wybitnych wodzów i ich wpływ na dzieje starożytne Podbój świata śródziemnomorskiego Konsekwencje podbojów dla Rzymu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>legion, imperium</i> rozpoznaje i opisuje rzymskiego legionistę 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>sprzymierzeńcy, kolonie rzymskie, prowincja, wojny punickie, sprzymierzeniec</i> opisuje strukturę legionu rzymskiego wymienia i lokalizuje w czasie i przestrzeni główne bitwy wojen punickiej (Kanny, Zama) 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy przedstawia ekspansję rzymską wyjaśnia genezę wojen punickich wyjaśnia przyczyny sukcesów Rzymian wymienia skutki podbojów rzymskich 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>decymacja, municypia,</i> opisuje w porządku chronologicznym przebieg podbojów rzymskich wyjaśnia rolę wielkich wodzów: Pyrrusa, Hannibala, Scypiona Afrykańskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia skutki podbojów rzymskich dla Rzymu i całego basenu śródziemnomorskiego
<p>POCZĄTKI CESARSTWA RZYMSKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> Kryzys republiki rzymskiej Rywalizacja wodzów o władzę w Rzymie Podboje i wojny domowe w I w. p.n.e. Okoliczności powstania cesarstwa Ustrój pryncypatu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>republika, cesarstwo, niewolnictwo</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>gladiator, idy marcowe</i> wymienia polityczne i społeczne przyczyny kryzysu republiki rzymskiej lokalizuje w czasie i wymienia główne osiągnięcia Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje powstanie Spartakusa wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>I triumwirat, II triumwirat, pryncypat, princeps</i> wymienia i lokalizuje w czasie główne bitwy okresu wojny domowej w Rzymie (Farsalos, Akcjum) 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje w porządku chronologicznym etapy przemian ustrojowych w Rzymie wyjaśnia rolę wielkich przywódców: braci Grakchów, Krassusa, Pompejusza, Marka Antoniusza, Kleopatry VII 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i skutki przemian ustrojowych w Rzymie w szerokim aspekcie przedstawia i ocenia działalność Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta

<p>IMPERIUM RZYMSKIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Pax Romana</i> i zasady funkcjonowania imperium • Rola limesu jako granicy imperium • Kontakty Rzymian z ludami spoza granic imperium (w tym szlak bursztynowy) • Niewolnictwo: znaczenie w gospodarce i życiu społecznym, różnorodny status niewolników • Religia rzymska i przyswajanie kultów obcych podczas podbojów 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Imperium Rzymskie, romanizacja</i> • wskazuje na mapie Imperium Rzymskie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia <i>romanizacja</i> i podaje jej przykłady • rozpoznaje główne osiągnięcia cywilizacji rzymskiej • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kult cesarza, dominat, urbanizacja,</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy przedstawia proces rozszerzania Imperium Rzymskiego w okresie cesarstwa • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>pax Romana, limes, szlak bursztynowy, wyzwoleniec</i> • opisuje przemiany społeczne w okresie wczesnego cesarstwa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny zahamowania ekspansji rzymskiej • opisuje przemiany religii rzymskiej w okresie wczesnego cesarstwa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim zakresie wskazuje przyczyny i skutki procesu romanizacji • w szerokim zakresie wyjaśnia przyczyny trwałości Imperium Rzymskiego
<p>OŚIĄGNIĘCIA RZYMIAN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie prawa rzymskiego • Architektura rzymska • Rozwój sieci szlaków komunikacyjnych imperium • Sztuka i literatura rzymska 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia <i>prawo rzymskie</i> • rozpoznaje główne dzieła kultury starożytnego Rzymu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kodeks, amfiteatr, Panteon, akwedukt</i> • wymienia cechy prawa rzymskiego • wymienia cechy architektury rzymskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia ponadczasowe znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia zjawisko hellenizacji kultury rzymskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawia działalność: Polibiusza, Tacyta, Cyserona, Owidiusza, Wergiliusza, Horacego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie kultury rzymskiej dla dziejów Imperium Rzymskiego • wskazuje dziedzictwo kultury rzymskiej
<p>NARODZINY CHRZEŚCIJAŃSTWA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Początki chrześcijaństwa • Prześladowania chrześcijan – ich skala i przyczyny • Wzrost popularności, legalizacja i uznanie chrześcijaństwa za religię państwową • Pierwsze herezje i rozłamy w chrześcijaństwie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>chrześcijaństwo</i> • umiejscawia w czasie narodziny chrześcijaństwa • rozpoznaje symbole chrześcijańskie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne cechy chrześcijaństwa • wymienia etapy powstania religii chrześcijańskiej • wyjaśnia symbole chrześcijaństwa • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>mesjasz, męczennicy, herezja, schizma</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>donatyzm, sobór</i> • wyjaśnia genezę powstania chrześcijaństwa • za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się chrześcijaństwa • przedstawia działalność św. Piotra i Pawła 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym ewolucję pozycji chrześcijaństwa w Imperium Rzymskim • wyjaśnia przyczyny sukcesu chrześcijaństwa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania chrześcijaństwa dla dziejów

<p>UPADEK CESARSTWA RZYMSKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dominat w Rzymie • Relacje imperium z plemionami barbarzyńskimi • Zmiany społeczne w Rzymie • Walki wewnętrzne o władzę nad imperium • Wewnętrzne przyczyny kryzysu imperium • Wędrówka ludów • Rozpad imperium i upadek cesarstwa zachodniorzymskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo umiejscawia w czasie rozpad Imperium Rzymskiego • prawidłowo umiejscawia w czasie upadek imperium zachodniorzymskiego • wymienia przyczyny upadku Imperium Rzymskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>barbarzyńcy</i>, <i>dominat</i> • wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>Wielka Wędrówka Ludów</i> • wymienia przyczyny najazdów Germanów na Imperium Rzymskie • przedstawia znaczenie postaci Teodozjusza Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia zewnętrzne i wewnętrzne przyczyny kryzysu Imperium Rzymskiego • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Hunowie</i> • przedstawia znaczenie postaci Romulusa Augustulusa • za pomocą mapy opisuje etapy upadku imperium zachodniorzymskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia główne założenia ustrojowe dominatu • wyjaśnia znaczenie postaci Dioklecjana, Konstantyna Wielkiego • w porządku chronologicznym opisuje proces upadku imperium zachodniorzymskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównuje formy ustrojowe w starożytnym Rzymie • w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym wyjaśnia przyczyny kryzysu i upadku Imperium Rzymskiego
--	--	--	---	--	--

Rozdział IV. Początki średniowiecza

<p>CESARSTWO BIZANTYJSKIE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cesarstwo bizantyjskie czasów Justyniana Wielkiego • Osiągnięcia Bizantyjczyków: kodyfikacja praw, architektura • Znaczenie Bizancjum dla zachowania osiągnięć cywilizacji antycznej • Rola Bizancjum dla rozwoju chrześcijaństwa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Bizancjum</i> • prawidłowo umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Justyniana Wielkiego • rozpoznaje główne dzieła kultury cesarstwa bizantyjskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>cezaropapizm</i>, <i>ikona</i>, • wymienia cechy sztuki bizantyjskiej • wymienia najważniejsze dokonania Justyniana Wielkiego • rozpoznaje plan Konstantynopola 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje ustrój polityczny Bizancjum • wyjaśnia znaczenie panowania Justyniana Wielkiego • za pomocą mapy przedstawia ekspansję Bizancjum za czasów Justyniana Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym dzieje imperium bizantyjskiego • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>ikonoklazm</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie politycznym, społeczno-gospodarczym i kulturowym przedstawia znaczenie Bizancjum dla dziejów Europy
<p>NARODZINY I PODBOJE ISLAMU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Okoliczności powstania islamu • Zasady islamu i przyczyny jego popularności • Podboje islamu i powstanie kalifatu • Powstanie podziałów w islamie • Osiągnięcia cywilizacyjne Arabów 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Arabowie</i>, <i>islam</i>, <i>muzułmanie</i> • prawidłowo umieszcza w czasie i przestrzeni powstanie islamu • rozpoznaje główne cechy kultury islamskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia główne założenia religii islamskiej • wymienia etapy rozwoju religii islamskiej • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Mahomet</i>, <i>Allach</i>, <i>Koran</i>, <i>meczet</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia genezę powstania islamu • za pomocą mapy opisuje proces rozszerzania się islamu • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>dżihad</i>, <i>sunnici</i>, 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym rozwój imperium arabskiego • wyjaśnia przyczyny sukcesu islamu • wyjaśnia pojęcie <i>kalifat</i> • wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Arabów 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie powstania islamu dla dziejów • wyjaśnia znaczenie Arabów dla dziejów cywilizacji ludzkiej

			<i>szyjci , hidźra, imam, arabeski</i>		
NA GRUZACH IMPERIUM RZYMSKIEGO <ul style="list-style-type: none"> Państwa barbarzyńskie na gruzach Imperium Rzymskiego Chryścianizacja plemion barbarzyńskich Wzrost znaczenia Franków i powstrzymanie ekspansji islamu w Europie Utworzenie państwa kościelnego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Germanie, Frankowie, chrystianizacja</i> lokuje w czasie i przestrzeni powstanie państwa Franków lokuje w czasie i przestrzeni powstania Państwa Kościelnego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy ustrojowe państw germańskich wymienia i wskazuje na mapie państwa germańskie 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy opisuje proces powstania państwa Franków wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Merowingowie, Karolingowie, majordom</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia rolę Chlodwiga, Karola Młota i Pepina Krótkiego opisuje w porządku chronologicznym etapy rozwojowe państwa Franków 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania państwa Franków
IMPERIUM KAROLA WIELKIEGO <ul style="list-style-type: none"> Podboje Karola Wielkiego Renesans karoliński i osiągnięcia kulturalne Franków Dziedzictwo Imperium Rzymskiego w kulturze Franków Rozwój prawa i administracji państwowej za rządów Karola Wielkiego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> lokuje w czasie i przestrzeni imperium Karola Wielkiego wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia <i>cesarz</i> wymienia główne osiągnięcia Karola Wielkiego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy ustrojowe państwa Franków w czasach Karolingów wymienia osiągnięcia kulturowe w czasach Karola Wielkiego wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>marchia, margrabia, hrabstwo, siedem sztuk wyzwolonych, minuskuła karolińska</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>uniwersalizm karoliński, renesans karoliński</i> wyjaśnia rolę Karola Wielkiego dla dziejów państwa Franków za pomocą mapy opisuje rozwój państwa Karola Wielkiego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> opisuje w porządku chronologicznym etapy rozwojowe państwa Franków w czasach Karolingów 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie panowania Karola Wielkiego dla dziejów Europy
CZASY OTTONÓW <ul style="list-style-type: none"> Znaczenie traktatu z Verdun dla przyszłego podziału Europy Zachodniej Kształtowanie się Francji i Niemiec Najazdy Normanów Próby stworzenia europejskiej monarchii uniwersalistycznej przez Ottona III Najazdy Węgrów 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie i przestrzeni traktat w Verdun lokalizuje w czasie i przestrzeni imperium Ottonów 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>uniwersalizm cesarski, Normanowie, wikingowie, I Rzesza, Węgrzy</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy ustrojowe I Rzeszy za pomocą mapy opisuje rozwój I Rzeszy 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie traktatu w Verdun wyjaśnia rolę Ottona I i Ottona III dla dziejów Europy 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> w szerokim zakresie wyjaśnia znaczenie imperium Ottonów dla Europy porównuje idee uniwersalne Karolingów i Ottonów

		<ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy opisuje proces rozpadu imperium Karolingów 			
FEUDALIZM I SPOŁECZEŃSTWO STANOWE <ul style="list-style-type: none"> • Zasady funkcjonowania i najważniejsze cechy systemu feudalnego • Drabina feudalna i role poszczególnych grup społecznych 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>stan społeczny</i>, <i>rycerz</i>, <i>giermek</i> • rozpoznaje rycerza i opisuje jego uzbrojenie 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje elementy drabiny feudalnej • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>system lenny</i>, <i>wasal</i>, <i>senior</i>, <i>herb</i>, <i>drabina feudalna</i> • charakteryzuje życie codzienne rycerzy 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>feudalizm</i>, <i>komendacja</i>, <i>suzeren</i>, • wymienia cechy kultury rycerskiej 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje główne zasady społeczeństwa stanowego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim zakresie wyjaśnia cechy społeczeństwa feudalnego
PIERWSZE PAŃSTWA SŁOWIAN <ul style="list-style-type: none"> • Pochodzenie Słowian • Państwo Samona i państwo wielkomorawskie • Misja Cyryla i Metodego oraz początek obrządku i alfabetu słowiańskiego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Słowianie</i> • prawidłowo wskazuje na mapie tereny pierwszych państw słowiańskich 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy wskazuje tereny Słowian wschodnich, zachodnich i południowych • opisuje cechy kultury i wierzeń słowiańskich 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy opisuje proces powstawania pierwszych państw słowiańskich • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Przemyslidzi</i>, <i>Rurykowicze</i>, <i>cyrylica</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia problem rozwoju chrześcijaństwa dla dziejów Słowian • wyjaśnia rolę: Cyryla i Metodego, Włodzimierza Wielkiego 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania pierwszych państw słowiańskich
ROZDZIAŁ V. POLSKA ZA PIERWSZYCH PIASTÓW					
PRADZIEJE ZIEM POLSKICH <ul style="list-style-type: none"> • Początki osadnictwa na ziemiach polskich • Kultura łużycka i osada w Biskupinie • Wpływy rzymskie na ziemiach polskich • Przybycie Słowian na ziemię polskie 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura łużycka</i>, <i>Biskupin</i>, <i>archeologia</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie pierwsze ośrodki plemion polskich • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>ród</i>, <i>plemię</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy kultury łużyckiej • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>szlak bursztynowy</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • opisuje losy ziem polskich w prehistorii i starożytności • wyjaśnia okoliczności pojawienia się Słowian na ziemiach polskich 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia losy ziem polskich w starożytności i wczesnym średniowieczu
POCZĄTKI PAŃSTWA POLSKIEGO <ul style="list-style-type: none"> • Początki ekspansji terytorialnej Polan • Polityka wewnętrzna i zagraniczna Mieszka I 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>plemiona</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wymienia osiągnięcia Mieszka I 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę Mieszka I i Dobrawy 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia rolę chrystianizacji dla dziejów Polski 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim zakresie przedstawia okoliczności powstania i

<ul style="list-style-type: none"> Przyczyny, okoliczności i znaczenie chrystianizacji Polski w obrządku zachodnim 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie i przestrzeni powstanie państwa Polan – wymienia i wskazuje na mapie plemiona na ziemiach polskich prawidłowo stosuje pojęcie <i>Piastowie</i> lokalizuje w czasie chrzest Polski 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny chrystianizacji Polski wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>drużyna, gród</i> 	<ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy przedstawia proces rozwoju państwa pierwszych Piastów 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje i ocenia politykę zagraniczną Mieszka I wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Dagome iudex</i> 	funkcjonowania państwa pierwszych Piastów
PANOWANIE BOLESŁAWA CHROBREGO <ul style="list-style-type: none"> Podboje Bolesława Chrobrego Organizacja drużyny książęcej i państwa piastowskiego Początki organizacji kościelnej na ziemiach polskich Polityka zagraniczna Bolesława Chrobrego Koronacja królewska Chrobrego i jej znaczenie 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie zjazd gnieźnieński i koronację Bolesława Chrobrego wskazuje na mapie państwo Bolesława Chrobrego wymienia główne osiągnięcia Bolesława Chrobrego wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>król, koronacja, zjazd gnieźnieński</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie postaci św. Wojciecha, Bolesława Chrobrego wymienia skutki zjazdu gnieźnieńskiego wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>relikwia, święty, trybut, arcybiskupstwo, biskupstwo, Drzwi Gnieźnieńskie</i> lokalizuje w czasie wojnę Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy opisuje zmiany granic Polski w czasach pierwszych Piastów wymienia przyczyny i skutki wojen Bolesława Chrobrego z Niemcami i Rusią Kijowską opisuje cechy ustrojowe monarchii patrymonialnej 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> opisuje i ocenia politykę Bolesława Chrobrego wyjaśnia znaczenie postaci: Ottona III i Henryka II 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia dzieje Polski w czasach Bolesława Chrobrego zestawia wydarzenia z dziejów Polski i Europy
KRYZYS MONARCHII PIASTÓW <ul style="list-style-type: none"> Zewnętrzne i wewnętrzne skutki polityki podbojów i szybkiej chrystianizacji Czynniki decentralizacyjne w państwie piastowskim Utrata znaczenia monarchii piastowskiej Odbudowa państwowości za Kazimierza Odnowiciela 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> prawidłowo stosuje pojęcie tendencje centralistyczne i decentralistyczne wskazuje na mapie państwo pierwszych Piastów wymienia główne osiągnięcia Kazimierza Odnowiciela 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> umiejscawia w czasie koronację Mieszka II wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny klęski Mieszka II wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>powstanie ludowe</i> 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy wskazuje zmiany terytorialne Polski w XI–XII w. wyjaśnia znaczenie postaci Mieszka II i Kazimierza Odnowiciela 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny kryzysu Polski pierwszych Piastów wyjaśnia znaczenie postaci: Bezpryma, Masława 	UCZEŃ: <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny i okoliczności kryzysu państwa pierwszych Piastów

<p>OD BOLESŁAWA ŚMIAŁEGO DO BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polska w polityce międzynarodowej w XI w. • Panowanie Bolesława Śmiałego • Spór Śmiałego z biskupem Stanisławem • Walki pomiędzy Piastami o sukcesję na przykładzie konfliktu między Krzywoustym a Zbigniewem • Polityka zagraniczna Krzywoustego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie koronację Bolesława Śmiałego • wymienia główne osiągnięcia Bolesława Śmiałego • wymienia główne osiągnięcia Bolesława Krzywoustego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego • wyjaśnia znaczenie postaci św. Stanisława • lokalizuje w czasie wojnę Krzywoustego z Niemcami 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy opisuje politykę zagraniczną Bolesława Krzywoustego • wyjaśnia znaczenie postaci Galla Anonima 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności koronacji Bolesława Śmiałego • wyjaśnia problem konfliktu króla Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem • wyjaśnia okoliczności walki o władzę za panowania Władysława Hermana 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie przedstawia przyczyny upadku Bolesława Śmiałego • w szerokim aspekcie ocenia postać Bolesława Krzywoustego
<p>TESTAMENT BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego • Konflikt pomiędzy synami Krzywoustego • Podział państwa piastowskiego w wyniku testamentu Krzywoustego • System senioratu i pryncypatu – funkcjonowanie i upadek • Wzrost znaczenia rycerstwa – feudalizm na ziemiach polskich • Pogłębianie się rozbicia dzielnicowego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umiejscawia w czasie i przestrzeni okres rozbicia dzielnicowego • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>rozbicie dzielnicowe</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>rozbicie dzielnicowe, testament Krzywoustego, seniorat, pryncypat</i> • wymienia przyczyny i skutki rozbicia dzielnicowego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces rozbicia dzielnicowego w Polsce 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym proces rozbicia dzielnicowego w Polsce • wyjaśnia znaczenie postaci: Władysława Wygnańca, Bolesława Kędzierzawego, Mieszka Starego, Kazimierza Sprawiedliwego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia w szerokim aspekcie proces rozbicia dzielnicowego w Polsce
<p>ROZDZIAŁ VI. PEŁNIA I SCHYŁEK ŚREDNIOWIECZA</p>					
<p>MIĘDZY CESARSTWEM A PAPIESTWEM</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wielka schizma wschodnia i jej skutki • Kryzys papieżstwa w X w. i ruchy odnowy Kościoła • Spór papieżstwa z cesarstwem – przyczyny, przebieg i skutki • Papieżstwo u zenitu potęgi politycznej • Stronnictwa propapieskie i procesarskie w średniowiecznej Europie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo stosuje pojęcia: <i>władza uniwersalna, prawosławie, katolicyzm</i> • wymienia cele polityki Grzegorza VII 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>wielka schizma wschodnia, spór o inwestyturę, antypapież, ekskomunika, celibat, papocezaryzm, obóz gregoriański</i> • lokalizuje w czasie wielką schizmę wschodnią i spór o inwestyturę 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia pojęcia: <i>symonia, nepotyzm, konklawe, reforma gregoriańska, obóz gregoriański</i> • wyjaśnia przyczyny i skutki sporu o inwestyturę 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie <i>reformy kluniackiej</i> • w porządku chronologicznym opisuje proces sporu o <i>inwestyturę</i> • wyjaśnia znaczenie postaci Innocentego III 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie ukazuje skutki wielkiej schizmy wschodniej • w szerokim aspekcie wyjaśnia proces sporu o inwestyturę

		<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie obszary zdominowane przez prawosławie i obszary dominacji katolicyzmu wymienia różnicę między katolicyzmem a prawosławiem 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie postaci Grzegorza VII i Henryka IV 		
<p>WYPRAWY KRZYŻOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> Przyczyny ekonomiczne, polityczne, społeczne i religijne wypraw krzyżowych Przebieg walk i najwybitniejsi wodzowie Zakony rycerskie – okoliczności powstania i charakterystyka trzech najważniejszych zakonów Skutki negatywne i pozytywne wypraw krzyżowych Przebieg rekonkwisty w Hiszpanii 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje na mapie Królestwo Jerozolimskie lokalizuje w czasie okres krucjat wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>krucjata</i>, <i>zakon rycerski</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki krucjat wymienia zakony rycerskie powstałe w czasie krucjat wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>rekonkwista</i>, 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy opisuje przebieg krucjat wyjaśnia przyczyny początkowych sukcesów krzyżowców opisuje losy zakonów rycerskich wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>wyprawa ludowa</i>, <i>handel lewantyński</i>, <i>katarzy</i> wyjaśnia znaczenie postaci Urbana II 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w porządku chronologicznym opisuje przebieg krucjat wyjaśnia znaczenie postaci: Fryderyk Barbarossa, Saladyn 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie ukazuje rolę krucjat dla dziejów politycznych, gospodarczo-społecznych i kulturowych Europy
<p>NAJAZDY MONGOLSKIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Przebieg podbojów Czyngis-chana i przyczyny jego sukcesów Organizacja imperium mongolskiego Przebieg i znaczenie inwazji mongolskiej na Europę 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokalizuje na mapie imperium mongolskie prawidłowo stosuje pojęcie <i>Mongołowie</i> rozpoznaje i opisuje wojownika mongolskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia przyczyny i skutki podbojów mongolskich wymienia skutki ataku Mongołów na ziemie polskie lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Legnicą 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie postaci Czyngis-chana wyjaśnia przyczyny sukcesów armii mongolskiej za pomocą mapy opisuje proces ekspansji mongolskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w porządku chronologicznym opisuje proces ekspansji mongolskiej wyjaśnia znaczenie postaci Marca Polo 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie wyjaśnia okoliczności powstania i rolę imperium mongolskiego dla dziejów Polski i świata

<p>MIASTO I WIEŚ W ŚREDNIOWIECZU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ożywienie gospodarcze w XI–XIII w. • Rozwój miast w średniowieczu • Rola i charakterystyka rzemiosła i handlu w średniowiecznej Europie • Struktura społeczna średniowiecznego miasta • Znaczenie i sytuacja chłopstwa w średniowieczu • Nowe formy uprawy roli w średniowieczu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje cechy miasta średniowiecznego • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>dwupółwka, trójpółwka, ratusz, cech</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny ożywienia gospodarczego w XI–XIII w. • wymienia zmiany wprowadzone w rolnictwie w okresie pełnego średniowiecza • wyjaśnia rolę cechów i gildii • wymienia najważniejsze miasta średniowiecznej Europy • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>patrycjat, pospółstwo, cech, lokacja</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>gildia, komuna, przymus drogowy, prawo składu, immunitet, zasadzca, sołtys, wójt, fan, ratusz, wolnizna</i> • wyjaśnia okoliczności powstania gospodarki towarowo-pieniężnej • wyjaśnia znaczenie Hanzy, Wenecji, Genui i jarmarków szampańskich • za pomocą schematów opisuje warunki codziennego życia mieszkańców średniowiecznych miast i wsi 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia okoliczności powstania i cechy średniowiecznego mieszczaństwa • opisuje cechy ustrojów miast w średniowieczu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje prawo lokacyjne • charakteryzuje związek hanzeatycki
<p>KOŚCIÓŁ W ŚREDNIOWIECZU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powstanie nowych zakonów (cystersi, franciszkanie i dominikanie) • Znaczenie religii w życiu mieszkańców średniowiecznej Europy • Narodziny herezji średniowiecznych • Niewola awiniońska, upadek papieżstwa, schizma zachodnia 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>zakon, klasztor, herezja</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia cechy nowych zakonów (cystersów, dominikanów, franciszkanów) • wyjaśnia znaczenie religii w życiu średniowiecznych społeczeństw 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Biblia pauperum, albigensi, katarzy</i> • wyjaśnia znaczenie powstania zakonów żebraczych • wyjaśnia założenia ideowe albigensów • wyjaśnia znaczenie postaci św. Franciszka, św. Dominika 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje w porządku chronologicznym przemiany wprowadzane w Kościele katolickim w XI–XIII w. • wyjaśnia znaczenie postaci św. Tomasza z Akwinu • wyjaśnia okoliczności niewoli awiniońskiej i wielkiej schizmy zachodniej • wyjaśnia znaczenie soboru w Konstancji 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym, kulturowym wyjaśnia rolę Kościoła dla dziejów Europy

<p>EUROPA PÓŹNEGO ŚREDNIOWIECZA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wojna stuletnia i jej skutki • Kryzys papieżstwa i cesarstwa • Dżuma i jej następstwa • Przemiany społeczne i gospodarcze • Powstanie imperium osmańskiego • Upadek cesarstwa bizantyjskiego i jego następstwa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo lokuje w czasie wojnę stuletnią • prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni upadek Konstantynopola • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>czarna śmierć</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego • wymienia główne założenia ideologii <i>husyckiej</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny i skutki wojny stuletniej • wyjaśnia rolę czarnej śmierci dla dziejów Europy (<i>system nakładczy</i>) • za pomocą mapy opisuje przebieg wojny stuletniej i ekspansję Osmanów • wyjaśnia rolę Joanny d’Arc, Jana Husa 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje przebieg i skutki wojen husyckich • wyjaśnia przyczyny i skutki <i>ekspansji osmańskiej</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia przebieg i znaczenie wojny stuletniej dla dziejów Europy • w szerokim zakresie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia przebieg i znaczenie wojen husyckich • w szerokim aspekcie wyjaśnia znaczenie powstania imperium osmańskiego
<p>KULTURA ŚREDNIOWIECZNEJ EUROPY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kultura stanowa w średniowieczu jako wynik funkcjonowania społeczeństwa stanowego • Architektura romańska i gotycka • Literatura i teatr w średniowieczu • Malarstwo, rzeźba i inne sztuki plastyczne w średniowieczu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia budowle wzniesione w <i>stylu romańskim i gotyckim</i> • rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą schematów opisuje style romański i gotycki • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>kultura uniwersalna, scholastyka, uniwersytet</i> • wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej • wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia architektoniczne, typowe dla budowli średniowiecznych (np. <i>portal, nawa, rozeta, sklepienie krzyżowe, witraż, przypora</i>) • wymienia najważniejsze uniwersytety średniowieczne • opisuje system edukacyjny w średniowieczu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza • wyjaśnia rolę uniwersytetów dla dziejów średniowiecznej Europy • wyjaśnia rolę miast dla rozwoju kultury średniowiecznej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Europy • wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza
ROZDZIAŁ VII. POLSKA W PÓŹNYM ŚREDNIOWIECZU					
<p>POLSKA DZIELNICOWA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany społeczne, ekonomiczne i polityczne w okresie rozbicia dzielnicowego • Próby zjednoczenia ziem polskich w XII i XIII w. 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prawidłowo lokuje w czasie okres rozbicia dzielnicowego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie zewnętrzne zagrożenia dla ziem polskich 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie postaci Konrada Mazowieckiego • opisuje proces lokowania wsi i miast 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie zjazdu w Gąsawie dla dziejów Polski • wyjaśnia znaczenie postaci: Leszek Biały, 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym wyjaśnia i ocenia skutki rozbicia

<ul style="list-style-type: none"> • Najazdy mongolskie • Sprowadzenie Krzyżaków do Polski 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje i opisuje plan wsi i miasta lokowanego na prawie niemieckim • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Marchia Brandenburska, Krzyżacy, Tatarzy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • lokalizuje w czasie i przestrzeni sprowadzenie Krzyżaków do Polski • lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Legnicą • wymienia skutki najazdu Mongołów na Polskę • wymienia skutki sprowadzenia Krzyżaków do Polski • wymienia cechy lokowanych na prawie niemieckim wsi i miast 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>immunitet, zasadzka, sołtys, wójt, łan, ratusz, wolnizna</i> 	<p>Henryk Brodaty, Henryk Pobożny</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia przyczyny ożywienia gospodarczego na ziemiach polskich w XIII w. 	<p>dzielnicy dla dziejów Polski</p>
<p>ODBUDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Próby zjednoczenia Polski na przełomie XIII i XIV w. • Przebieg walki o zjednoczenie Polski stoczonej przez Władysława Łokietka • Konflikty z Krzyżakami, Brandenburgią i Luksemburgami • Znaczenie koronacji Władysława Łokietka 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>zjednoczenie, osadnictwo, lokacja</i> • prawidłowo lokuje w czasie koronację Łokietka • wskazuje na mapie proces zmiany granic państwa Władysława Łokietka • wymienia główne osiągnięcia Władysława Łokietka 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny zjednoczenia ziem polskich • wyjaśnia rolę postaci Władysława Łokietka • wymienia przyczyny i skutki wojny Władysława Łokietka z Krzyżakami • lokuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Płowcami 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy i drzewa genealogicznego opisuje proces walki o zjednoczenie Polski • wyjaśnia rolę Przemysła II i Wacława II • lokuje w czasie panowanie Przemysława II i Wacława II 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w porządku chronologicznym opisuje proces zjednoczenia ziem polskich • wyjaśnia rolę Kościoła dla procesów zjednoczeniowych • ocenia rolę panowania Przemysłidów w Polsce • wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia przyczyny zjednoczenia ziem polskich • w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Władysława Łokietka • zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy
<p>POLSKA ZA KAZIMIERZA WIELKIEGO</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reformy prawne i administracyjne Kazimierza Wielkiego • Osiągnięcia gospodarcze i budowa pozycji politycznej Polski • Rozwój cywilizacyjny ziem polskich • Nabytki terytorialne Polski za Kazimierza Wielkiego • Polityka zagraniczna Kazimierza Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>pokój wieczysty</i> • prawidłowo lokuje w czasie panowanie Kazimierza Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienia i wskazuje na mapie sąsiadów Polski w czasach panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia najważniejsze reformy wewnętrzne Kazimierza Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pomocą mapy opisuje politykę zagraniczną i wewnętrzną Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia przyczyny rozwoju gospodarczego Polski w czasach Kazimierza Wielkiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w porządku chronologicznym opisuje politykę zagraniczną Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia zmiany ustrojowe w państwie Kazimierza Wielkiego • wyjaśnia 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w szerokim aspekcie wyjaśnia i ocenia panowanie Kazimierza Wielkiego • zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy

	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje mapę Polski z czasów Kazimierza Wielkiego wymienia najważniejsze osiągnięcia Kazimierza Wielkiego 	<ul style="list-style-type: none"> lokalizuje w czasie powstanie Akademii Krakowskiej 		międzynarodowy kontekst dziejów Polski	
<p>ANDEGAWENOWIE I JAGIELLONOWIE</p> <ul style="list-style-type: none"> Unia polsko-węgierska i rządy Andegawenów Początki unii polsko-litewskiej Polityka Władysława Jagiełły Wzrost znaczenia szlachty na przełomie XIV i XV w. 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>przywilej, unia</i> prawidłowo lokuje w czasie unię w Krewie rozpoznaje mapę monarchii Jagiellonów prawidłowo stosuje pojęcie <i>unia personalna</i> wymienia założenia przywileju koszyckiego wymienia założenia unii w Krewie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>unia personalna, unia realna</i> wymienia przyczyny i skutki przywileju w Koszycach lokalizuje w czasie przywilej w Koszycach, unię w Krewie wymienia przyczyny i skutki unii krewskiej wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>przywilej generalny</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny przejścia władzy w Polsce przez Andegawenów wyjaśnia polityczne i gospodarczo-społeczne skutki przywileju koszyckiego wyjaśnia rolę postaci Ludwika Andegaweńskiego, Jadwigi, Jagiełły, Witolda lokuje w czasie unię w Horodle wymienia przyczyny i skutki unii horodelskiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje w porządku chronologicznym dzieje unii polsko-litewskiej porównuje założenia unii krewskiej i horodelskiej ocenia znaczenie unii krewskiej dla dziejów Polski wyjaśnia problem następstwa tronu po Jagiellie wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>przywilej jedleński</i> 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju w Koszycach dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy
<p>WIELKA WOJNA Z ZAKONEM KRZYŻACKIM</p> <ul style="list-style-type: none"> Przyczyny konfliktu polsko-krzyżackiego Przebieg bitwy grunwaldzkiej i jej znaczenie Bitwa pod Grunwaldem w kulturze polskiej i późniejszej świadomości narodowej Konflikt polsko-krzyżacki na soborze w Konstancji 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> prawidłowo lokuje w czasie i przestrzeni bitwę grunwaldzką wymienia skutki bitwy grunwaldzkiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie Żmudź wymienia przyczyny wojny z zakonem lokuje w czasie i wymienia skutki I pokoju toruńskiego za pomocą schematu opisuje przebieg bitwy grunwaldzkiej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> za pomocą mapy opisuje przebieg wielkiej wojny z Zakonem wyjaśnia rolę postaci Władysława Jagiełły, Ulricha von Jungingena 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje w porządku chronologicznym przebieg konfliktów z Krzyżakami za panowania Władysława Jagiełły wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski wyjaśnia znaczenie postaci Pawła Włodkowica 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie ukazuje dalekosiężne skutki zwycięstwa grunwaldzkiego dla dziejów Polski zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy

<p>KAZIMIERZ JAGIELLOŃCZYK I WOJNA TRZYNASTOLETNIA</p> <ul style="list-style-type: none"> Wyprawa i śmierć Władysława Warneńczyka Przyczyny wojny trzynastoletniej Przebieg walk podczas wojny trzynastoletniej Zmiany w sztuce wojennej w XV w. Skutki wojny trzynastoletniej Polityka dynastyczna Jagiellonów w XV w. 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> prawidłowo lokuje w czasie <i>wojnę trzynastoletnią</i> wskazuje zmiany terytorialne będące skutkiem wojny 13-letniej 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> lokuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Warną wymienia przyczyny wojny 13-letniej wymienia skutki II pokoju toruńskiego lokuje w czasie i wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia przyczyny i skutki bitwy pod Warną wyjaśnia znaczenie i prawidłowo stosuje pojęcia: <i>Związek Pruski, akt inkorporacji, wojna głodowa, polityka dynastyczna</i> za pomocą mapy opisuje przebieg wojny 13-letniej wyjaśnia znaczenie postaci Kazimierza Jagiellończyka 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia międzynarodowy kontekst dziejów Polski wyjaśnia przyczyny sukcesu Polski w wojnie 13-letniej za pomocą mapy i drzewa genealogicznego przedstawia politykę dynastyczną Kazimierza Jagiellończyka 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie międzynarodowym wyjaśnia i ocenia wyprawę warneńską w szerokim politycznym, gospodarczo-społecznym i kulturowym aspekcie wyjaśnia skutki wojny 13-letniej dla dziejów Polski w szerokim zakresie wyjaśnia skutki przywileju cerekwicko-nieszawskiego dla procesu kształtowania się demokracji szlacheckiej
<p>KULTURA POLSKI ŚREDNIOWIECZNEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> Architektura średniowieczna w Polsce Najważniejsze zabytki sztuki średniowiecznej na ziemiach polskich Początki polskiego dziejopisarstwa Edukacja i nauka na ziemiach polskich w średniowieczu 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje style architektoniczne średniowiecza rozpoznaje najważniejsze zabytki kultury średniowiecznej w Polsce 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> za pomocą schematów opisuje style romański i gotycki wymienia najważniejsze cechy kultury średniowiecznej w Polsce wyjaśnia rolę chrześcijaństwa dla dziejów kultury średniowiecznej w Polsce 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy malarstwa i rzeźby średniowiecznej w Polsce opisuje system szkolnictwa w Polsce wyjaśnia znaczenie postaci Wita Stwosza, Galla Anonima, Mistrza Wincentego zwanego Kałtubkiem, Jana Długosza 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia i opisuje najważniejsze dzieła sztuki epoki średniowiecza w Polsce opisuje dzieje Akademii Krakowskiej i wyjaśnia jej znaczenie 	<p>UCZEŃ:</p> <ul style="list-style-type: none"> w szerokim aspekcie ukazuje rolę kultury średniowiecznej dla dziejów Polski wskazuje współczesne dziedzictwo kultury średniowiecza w Polsce
<p>UMIĘTNOŚCI PRAKTYCZNE</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie państwa zna i wymienia rodzaje źródeł czyta źródła i wyciąga z nich proste informacje przy pomocy nauczyciela przy pomocy nauczyciela szuka źródeł informacji na temat zjawisk 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> przy pomocy mapy opisuje przebieg wojen i procesów historycznych opisuje cechy charakterystyczne źródeł analizuje źródła i wyciąga z nich informacje samodzielnie szuka różnych źródeł informacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje różnorodne źródła klasyfikuje źródła korzysta samodzielnie z różnorodnych źródeł samodzielnie rozwiązuje zadania typowe w kartach ucznia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ocenia wiarygodność źródeł formułuje wnioski z różnorodnych źródeł korzysta z publikacji naukowych swobodnie rozwiązuje zadania problemowe 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> zajmuje samodzielne stanowisko po przeanalizowaniu źródeł łączy wiedzę z różnych dziedzin swobodnie korzysta z publikacji naukowych podejmuje się wykonywania zadań dodatkowych

	historycznych, społecznych, politycznych, gospodarczych				w sposób twórczy rozwiązuje zadania
--	---	--	--	--	--

